

ಬೆಂಡೆ : ರಸ ಹೀರುವ ಕೀಟಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಎಮ್. ವಿ. ಮಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಬಿ. ಗು. ಸಂಜೀವ

ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ - ೫೮೦ ೦೦೫

☎: ೭೩೫೩೨ ೬೮೯೦೯

ಮಿಂಚಂಚೆ: muttumatti@gmail.com

ತರಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ 'ಬೆಂಡೆ' ಜನಪ್ರಿಯ ಅಹಾರ ಬೆಳೆಯಾಗಿದೆ. ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದಾದ ಈ ಬೆಳೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಬೆಳೆಗಳಿಗಿರುವಂತೆ ಜೈವಿಕ ಶತ್ರುಗಳಿವೆ. ರಸಹೀರುವ ಕೀಟಗಳು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದವುಗಳು. ಅಹಾರ ನಷ್ಟವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ರಸಹೀರುವ ಕೀಟಗಳು ಕೇವಲ ಬೆಂಡೆಯನ್ನಲ್ಲದೇ ಸುತ್ತಲಿನ ಇತರೆ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಹೀಡುತ್ತವೆ. ಬೆಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಿಕ ನಷ್ಟ ತಪ್ಪಿಸಲು ರಸಹೀರುವ ಕೀಟಗಳ ತೋಟ ಅನಿರೀಕ್ಷಾ ಅಂತಹ ಕೆಲವು ನಿಯಂತ್ರಣ ಕ್ರಮಗಳ ಕುರಿತು ತಿರುಮಾಹಿತಿ ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿದೆ.

೧. ಜಿಗಿ ಹುಳುಗಳು (ಜಾಸಿಡ್): (ಅಮ್ರಾಸ್ ಬಿಗುಟ್ಟುಲ್ಲ ಬಿಗುಟ್ಟುಲ್ಲ)

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೆಂಡೆ ಬೆಳೆಯುವ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಈ ಕೀಟಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಇವು ಹೆಚ್ಚು ನಷ್ಟವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಕೀಟಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ: ಬೆಳೆದ ಜಿಗಿಹುಳು ೩-೫ ಮಿ.ಮೀ. ಉದ್ದವಿರುತ್ತದೆ. ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು ಛಾಯೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಹಳದಿ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಕಣ್ಣುಗಳು ಹಸಿರು ಮಿಶ್ರಿತ ಬಿಳುಪಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರೆಕ್ಕೆ ಕಾಲು ಹಸಿರು ಬೆಳಕಿಗೆ ಒಡ್ಡಿದರೆ ಚಲಿಸುತ್ತವೆ. ಇವು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಚಲಿಸುವುದು ಇವುಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಹಿಂಗಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಎರಡುಸಾಲು ಮುಳ್ಳುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಬೆಳೆದ ಜಿಗಿ ಹುಳುವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಗುರ್ತಿಸಬಹುದು. ಪ್ರತಿ ಮೇಲಿನ ರೆಕ್ಕೆಯ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಧಾನವಾದ ಕಪ್ಪು ಚುಕ್ಕೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳು ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ೫ ವಾರಗಳು ಮತ್ತು ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ೭ ವಾರಗಳು ಬದುಕುತ್ತವೆ. (ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಪರ್ಕ ಮುಂಜಾನೆ ಅಥವಾ ಸಾಯಂಕಾಲ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಇವು ಎಲೆ ದಂಟುಗಳ ಊತಕ (ಅಂಗಾಂಶ)ದೊಳಗೆ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಇಡುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಸರಾಸರಿ ೧೫ ರಿಂದ ಪರಮಾವಧಿ ೩೦ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಇಡುತ್ತವೆ.

ನಿರ್ವಹಣೆ: ಇದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಶತ್ರುಗಳು ಕಂಡು ಬಂದಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಪರೋಪ ಜೀವಿಗಳು ಮತ್ತು ಪರಭಕ್ಷಕಗಳೂ ಸೇರಿವೆ.

೨. ಕೆಂಪು ತಿಗಣೆ: (ಡಿಸ್ಕರ್ವಾ ಸಿಂಗುಲೇಟಾ)

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಇದರ ಪೀಡೆ ತೀವ್ರ ಇರುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇದರ ಹಾವಳಿ ಸಾಮಾನ್ಯ.

ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ: ತಿಗಣೆಯು ದಪ್ಪವಿರುತ್ತದೆ. ಉದ್ದ ೧೦-೨೦ ಮಿ.ಮೀ. ರೆಕ್ಕೆಗಳು ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದು ಕಪ್ಪು ಗುರುತುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ತಿಗಣೆಯ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಕೆಳಗೆ ನಸು ಬಿಳಿ ಪಟ್ಟಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಸಡಿಲು ಮಣ್ಣಿನೊಳಗೆ ಅಥವಾ ಬಿರುಕುಗಳಲ್ಲಿ ವಿರಳವಾದ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಇಡುತ್ತದೆ. ಬಾಯಿಯನ್ನು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಅಥವಾ ತರಗಲೆಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ೧೦೦-೧೩೦ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನಿಡುತ್ತದೆ. ಮೊಟ್ಟೆಗುಂಡಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹೊಳೆಯುವ ಹಳದಿ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಕಾವಿನ

ಕಾಲ ೪-೭ ದಿವಸಗಳು. ಮರಿ ತಿಗಣೆಗಳು ಹೊಳೆಯುವ ಕೆಂಪು, ಕಪ್ಪು, ಅಥವಾ ಬಿಳುಪಾದ ಗುರುತುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ. ಗುಂಪಾಗಿ ರಸವನ್ನು ಹೀರುತ್ತವೆ. ಆಗಾಗ ಸ್ವಜಾತಿ ಭಕ್ಷಕಗಳು.

ನಷ್ಟದ ರೀತಿ: ಇವು ಎಲೆಗಳ ಮತ್ತು ಕಾಯಿಗಳ ರಸವನ್ನು ಹೀರುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಗಿಡಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕಾಯಿಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಬೀಜಗಳು ಮೊಳಕೆ ಒಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ತಿಗಣೆಯು ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ, ಸಜ್ಜೆ, ಪುಂಡಿ, ದಾಸವಾಳ ಗೋಧಿ, ಬಿಂದಿಗೆ, ಬೂರುಗ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮೇಲೆ ಆಸರೆಪಡೆಯುತ್ತದೆ.

ನಿರ್ವಹಣೆ: ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಮತ್ತು ಬೈರೋಕೋರಿಸ್ ತಿಗಣೆಗಳು ಇದನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತವೆ. ಗಿಡಗಳ ಕೆಳಗೆ ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆ ತಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಗಿಡಗಳನ್ನು ಅಲುಗಿಸಿದರೆ, ಇಮುರುವ ತೈಲದ (೦.೦೫) ಕೀಟನಾಶಕಗಳನ್ನು ಸಿಂಪಡಿಸಿಯೂ ಹತೋಟಿ ಮಾಡಬಹುದು.

೩. ಥ್ರಿಪ್ಸ್: (ಥ್ರಿಪ್ಸ್ ಟಲಾಸಿ ಮತ್ತು ಸಿಟೊ ಥ್ರಿಪ್ಸ್ ಡಾರ್ಸಾಲಿಸ್)

ಇವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೆಂಜೆ ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಕಂಡು ಬಂದಿವೆ. ಹಾಗೂ ಬೆಳೆಗೆ ಅಪಾರ ಹಾನಿ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಪ್ರಪಂಚದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ೪೪ ಬಗೆಯ ಥ್ರಿಪ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇವು ಈರುಳ್ಳಿ, ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ, ಕೋಸು, ಹೂ ಕೋಸು, ಎಳ್ಳು, ಬದನೆ, ಹತ್ತಿ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮೇಲೂ ಇರುತ್ತವೆ.

ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ: ಇವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಳದಿ ನೆರೆ ಅಥವಾ ಹಳದಿ ಬೂದು ಬಣ್ಣ ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಮುಂದಿನ ರಕ್ತಗಳು ಮುಸಕಾಗಿರುತ್ತವೆ. ೧-೧.೩ ಮಿ.ಮೀ. ಉದ್ದ ಇರುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳ ಹಾವಳಿ ಬೆಂಜೆಯ ಮೇಲೆ ಜಾಸ್ತಿ.

ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ವೃತ್ತಾಕಾರದ ೪೦-೫೦ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಅಂಗಾಂಶದೊಳಗೆ ಬೆಳೆದು ಕೋಶಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳು ಮಣ್ಣಿನೊಳಗೆ ೩-೬ ದಿವಸಗಳವರೆಗೆ ಇರುತ್ತವೆ. ಜೀವನ ಕಾಲ ೧೧-೧೨ ದಿವಸಗಳು. ಸಂತಾನವೆಲ್ಲ ಹೆಣ್ಣುಗಳು. ೨೦ ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಗಂಡು ಇರುತ್ತದೆ.

ನಿರ್ವಹಣೆ: ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಪರೋಪ ಜೀವಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತವೆ. ಕೀಟನಾಶಕಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಯೂ ಹತೋಟಿ ಮಾಡಬಹುದು.

೪. ಬಿಳಿ ನೋಣ: ಬೆಮಿಸಿಯಾ ಟಬಾಸಿ

ಇದು ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಹಾವಳಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿನ ಮೇಲೆ ಆಗಾಗ ಹೆಚ್ಚು ತೊಂದರೆ ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಇದು ಸರ್ವಭಕ್ಷವಿದ್ದು ಸುಮಾರು ೫೦ ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಆಸರೆ ಗಿಡಗಳ ಮೇಲೆ ಜೀವಿಸುತ್ತದೆ. ಚವಳಿ, ಮೂಲಂಗಿ, ಹತ್ತಿ, ಕಲ್ಲಂಗಡಿ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮೇಲೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ: ಪ್ರಾಯದ ಕೀಟ ಚಿಕ್ಕದಿದ್ದು ಹಳದಿ ಶರೀರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಮೈಮೇಲೆ ಬಿಳಿ ಮಯಣದ ಪುಡಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳು ರಸವನ್ನು ಹೀರುತ್ತವೆ. ತೆಳು ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದ ತೊಟ್ಟುಳ್ಳ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನಿಡುತ್ತದೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಬೂದು ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗುತ್ತದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮೇಲಿನ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯದ ಎಲೆಗಳ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದೇ ಮೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಇಡುತ್ತದೆ. ಸರಾಸರಿ ೨೮-೧೨೦ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನಿಡುತ್ತದೆ. ಕಾವು ೩೦ ದಿವಸಗಳು. ಸಂತಾನವೆಲ್ಲಾ ಗಂಡು, ಮರಿಗಳು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ೯-೧೪ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ, ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ, ೧೭-೧೮ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ ಕೋಶದ ಕಾಲ ೨-೮ ದಿವಸಗಳು. ಕೋಶ ವೇಗಕ್ಕೆ ಉಬ್ಬಿ ಹಳದಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವರ್ಷವೆಲ್ಲಾ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ೧೦-೧೨ ಸಂತತಿಗಳಿವೆ.

ನಿರ್ವಹಣೆ: ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಶತ್ರುಗಳು ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ಹತೋಟಿ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಆಸರೆ ಸಸ್ಯಗಳ ನಾಶ ಮತ್ತು ಶುಚಿತ್ವ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ ಯಾವುದಾದರೂ ಅಂತರ್ ಶರೀರವ್ಯಾಪಿ ಕೀಟನಾಶಕಗಳನ್ನು ಸಿಂಪಡಿಸಿ ನಾಶಪಡಿಸಬಹುದು.

೫. ಎಫಿಡ್: (ಎಫಿಡ್ ಗ್ರಾಸ್ಪಿ)

ಇವು ಬೆಂಢೆ ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕಂಡು ಬಂದಿವೆ. ಬೆಳೆಗೆ ಅಪಾರ ನಷ್ಟವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಎಫಿಡ್ ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದಿದ್ದು ಎಲೆಗಳ ತಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ರಸಹೀರಿ, ಎಲೆಗಳು ಬಿರುಕು ಬಿಡುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಗಿಡಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕುಂಠಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ: ರೆಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದ ಎಫಿಡ್ ಉದ್ದ ಶರೀರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಉದ್ದ ೨.೫-೨.೬ ಮಿ.ಮೀ. ಇರುತ್ತದೆ. ದೊಡ್ಡ ಕೆಂಪು ಕಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ಹಳದಿ ಮಿಶ್ರಿತ ಹಸಿರು ಬಣ್ಣದ ಹೊಟ್ಟೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಪ್ಸರ (ಮರಿ)ಗಳ ಜೀವನವು ೧೧-೧೪ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. ರೆಕ್ಕೆಯುಳ್ಳ ಅಪ್ಸರಗಳ ಜೀವನ ೧೪-೧೯ ದಿವಸಗಳಷ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಇವು ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ಇರುತ್ತವೆ.

ಎಫಿಡ್‌ಗಳು ಎಳೆಯ ಎಲೆ, ಮೊಗ್ಗು ಮತ್ತು ಟೊಂಗೆಗಳಿಂದ ರಸವನ್ನು ಹೀರುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಎಫಿಡ್ ಅನೇಕ ರಂಧ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಹೂಗಳು ಅರಳಿದಾಗ ಇವುಗಳ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಕೀಟಗಳಿಂದ ಬಂದ ಜೀನು ತುಪ್ಪದಂತಹ ವಸ್ತುವಿನ ಮೇಲೆ ಕಪ್ಪು ಶಿಲೀಂಧ್ರ ಬೆಳೆದು, ಗಿಡಕ್ಕೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ವಿಕಾರರೂಪವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ನಿರ್ವಹಣೆ: ಮೆಟಾಸಿಸ್ಟಾಕ್ಸ್ ಅಥವಾ ರೋಗಾರ್‌ನ್ನು ಸಿಂಪಡಿಸಿ ಇವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡಬಹುದು.

೬. ಮುಸುಕು ತಿಗಣೆ: (ಆಕ್ಸಿಕೆರೇನಸ್ ಲಾಯಿಟಸ್)

ಇದು ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲಾ ಬೆಂಢೆ ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದೆ. ಆಗಾಗ ತೀವ್ರ ನಷ್ಟವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ: ಒಂದೇ ಸಮನಾದ ಮುಸುಕು ಬೂದು ಬಣ್ಣ ಹೊಂದಿದ ತಿಗಣೆಯು ಚಿಕ್ಕದು. ಇದು ಬೆಂಢೆಕಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದು ವಾಸನೆಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಮೊಟ್ಟೆಗಳು ೨-೧೦ ರ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ೧.೧ ಮಿ.ಮೀ. ಉದ್ದ ಮತ್ತು ೦.೩ ಮಿ.ಮೀ. ಅಗಲವಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ವಾಸನೆಯುಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮರಿಗಳು ಅಸಲಿ ಪೊರೆ ಬಿಟ್ಟು ೩೦-೪೦ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಜೀವಿತಕಾಲ ೩೬-೫೦ ದಿವಸಗಳು.

ನಷ್ಟದ ರೀತಿ: ತಿಗಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಮರಿಗಳು ಎಳೆ ಬೀಜಗಳಿಂದ ರಸವನ್ನು ಹೀರುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಬೀಜಗಳು ಬಲಿಯದೆ ಬಣ್ಣ ಕೆಡುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಶೇ. ೨೦ ರಷ್ಟು ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವು ಹತ್ತಿ, ಪುಂಡಿ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮೇಲೆ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆಯುತ್ತವೆ.

ನಿರ್ವಹಣೆ: ಮೆಟಾಸಿಸ್ಟಾಕ್ಸ್ ಅಥವಾ ರೋಗಾರ್‌ನ್ನು ಸಿಂಪಡಿಸಿ ಇವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡಬಹುದು.

ಲೇಖನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ.....

ಕೃಷಿ ಮುನ್ನಡೆ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿರುತ್ತಾದರೂ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಓದುಗರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ ಅಥವಾ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಉದ್ಭವಿಸಬಹುದು. ಆಯಾ ಲೇಖನಗಳಿಗೆ ಆಯಾ ಲೇಖಕರೇ ಜವಾಬ್ದಾರರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಓದುಗರಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿನಂತಿ. ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಾಹಿತಿ ಅಥವಾ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿದ್ದರೆ ಆಯಾ ಲೇಖಕರನ್ನೇ ನೇರವಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಬೇಕು. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಲೇಖಕರ ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ, ಮಿಂಚಂಚೆ ಹಾಗೂ ಅಂಚೆ ವಿಳಾಸಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಧನ್ಯವಾದಗಳು,

- ಸಂ.